

धोरण : 9

संस्कृत

पाठ : ५

सुभाषितवैभवः

स्वाध्याय



प्रश्न 1. विकल्पेभ्यः समुचितम् उत्तरं चिनुत -

(1) चलाचले संसारे किं जिवती ?

(क) यौवनम्

(ग) वित्तम्

(ख) कीर्तिः

(घ) चित्तम्

(2) के शान्तिम् इच्छन्ति ?

(क) धनिकाः

(ग) साधवः

(ख) पार्थिवाः

(घ) नीचाः

(3) राजानः कैः पश्यन्ति ?

(क) वेदैः

(ग) चारैः

(ख) शास्त्रैः

(घ) नेत्रैः

(4) पापस्य कारणं किम् ?

(क) अज्ञानम्

(ग) लोभः

(ख) क्रोधः

(घ) कामः

(5) तक्षकस्य विषं कुत्र भवति ?

(क) पुच्छे

(ख) सर्वाङ्गो

(ग) मस्तके

(घ) दन्ते

प्रश्न 2. अधोलिखितानां प्रश्नानाम् उत्तराणि संस्कृतभाषायां लिखत-

(1) जडाय किं देयम् ?

➤ जडाय ज्ञानं देयम् ।

(2) लोभात् किं प्रभवति?

➤ लोभात् क्रोधः प्रभवति ।

(3) वृश्चिकस्य विषं कुत्र भवति?

➤ वृश्चिकस्य विषं तस्य पुच्छे भवति ।

प्रश्न 3. उदाहरणानुसारं शब्दरूपाणां परिचयं कारयत -

उदा., ज्ञानाय - ज्ञान, अ-कारान्त, नपुंसकलिङ्गम्, चतुर्थी,
एकवचनम्

(1) गुणाः - गुण, अ-कारान्त, पुंलिङ्गम्, प्रथमा-सम्बोधन,
- बहुवचनम्

(2) मक्षिका - मक्षिका, आ-कारान्त, स्त्रीलिङ्गम्, प्रथमा,
- एकवचनम्

(3) दरिद्राय

- दरिद्र, अ-कारान्त, पुंलिङ्गम्, चतुर्थी,
एकवचनम्

(4) लोकात्

- लोक, अ-कारान्त, पुंलिङ्गम्, पञ्चमी,
एकवचनम्

(5) उत्सवे

- उत्सव, अ-कारान्त, पुंलिङ्गम्, सप्तमी,
एकवचनम्

પ્રશ્ન 4. અધોલિખિતાનાં પ્રશ્નાનામ્ ઉત્તરાણિ ગુર્જરભાષાયાં લિખત -

(1) પાઠકના કેટલા ગુણ છે ?

➤ પાઠકના છ ગુણો છે : મધુરતા, અક્ષરોની અભિવ્યક્તિ, પદોનો છેદ, સારો સ્વર, ધીરજ અને લય.

(2) દરિદ્રને શું આપવું જોઈએ?

➤ દરિદ્રને ધનનું દાન આપવું જોઈએ.

(3) કવિ બાંધવ કોને માને છે?

➤ જે ઉત્સવપ્રસંગે, સંકટના સમયમાં, દુકાળ વખતે, શત્રુઓ સાથેના યુદ્ધમાં, રાજદ્વારે અને મશાનમાં આપણી સાથે હોય, તેને કવિ બાંધવ માને છે.

प्रश्न 5. सन्धिविच्छेदं कुरुत -

- (1) चलाचलमिदम् = चलाचलम् (चल-अचलम्) + इदम्
- (2) व्रणमिच्छन्ति = व्रणम् + इच्छन्ति
- (3) पदच्छेदस्तु = पदच्छेदः (पद-छेदः) + तु

प्रश्न 6. श्लोकपूर्ति कुरुत -

(1) चलं वित्तं

..... हि जीवति ॥

➤ चलं वित्तं चलं चित्तं चले जीवितयौवने ।

चलाचलमिदं सर्व कीर्तिरव हि जीवति ॥

(2) दरिद्राय धनं

..... च भोजनम् ॥

➤ दरिद्राय धनं देयं ज्ञानं देयं जडाय च ।

पिपासिताय पानीयं क्षुधिताय च भोजनम् ॥

Thanks



For watching